

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΣΤΗ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
Β' ΛΥΚΕΙΟΥ**

Εισηγήτρια: Ντίνια Μαρία

Ημερομηνία: 25-01-26

Κείμενο 1

Επιλογή επαγγέλματος στα... τυφλά

Εισαγωγικό σημείωμα : Το παρακάτω κείμενο είναι ελαφρώς διασκευασμένο άρθρο της Αλεξάνδρας Κασσίμη που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 29 Ιανουαρίου 2005.

1. Οι περισσότεροι απόφοιτοι Λυκείου, όπως φαίνεται από τις πρώτες τους επιλογές στις σχολές που δηλώνουν στα μηχανογραφικά δελτία, επιθυμούν να γίνουν γιατροί, δάσκαλοι, δικηγόροι, αρχιτέκτονες και πολιτικοί μηχανικοί. Πρόκειται για επαγγελματικούς κλάδους που λίγο-πολύ είναι κορεσμένοι, ωστόσο στη θεωρία αποτελούν μια «σταθερή αξία» για επαγγελματική αποκατάσταση. Ουδείς ωστόσο μπορεί να κατηγορήσει τους νέους για τις επιλογές τους, καθώς ο επαγγελματικός προσανατολισμός ουσιαστικά απουσιάζει από τα σχολεία, ενώ παράλληλα το γενικότερο κλίμα αβεβαιότητας σχετικά με την αποκατάσταση δημιουργεί ένα πρόσθετο βάρος. Ένα παιδί 15-16 ετών καλείται να πάρει μια απόφαση ζωής όταν επιλέγει κατεύθυνση στο σχολείο, με σημαντικό παράγοντα επιλογής την ωριμότητά του που αποτελεί συνάρτηση τόσο του χαρακτήρα του όσο και της οικογένειας στην οποία μεγάλωσε, σύμφωνα με τους ειδικούς. «Πρόκειται για επιστημονική διαδικασία αυτή της επιλογής επαγγέλματος», εξηγεί η κ. Αλεξάνδρα Καππάτου, ψυχολόγος-παιδοψυχολόγος, που συμπληρώνει ότι «οφείλουμε να εξετάσουμε την προσωπικότητα του παιδιού, τις σχέσεις του με τον εαυτό του, τις δεξιότητές του, τις προσδοκίες του από το μελλοντικό του επάγγελμα, στα οποία μπορούμε να καταλήξουμε ύστερα από ενδελεχή έλεγχο ενός ψυχολόγου».

2. Συχνά συναντάμε το φαινόμενο πολύ καλών μαθητών που δεν φαίνεται να έχουν κάποια ιδιαίτερη έφεση σε ένα συγκεκριμένο κλάδο, καθώς φαίνεται να αριστεύουν σε όλους τους τομείς και να επιλέγουν τις σχολές προτίμησης που έχουν τις υψηλότερες βάσεις εισαγωγής. «Η πρακτική αυτή εντάσσεται σε μία γενικότερη νοοτροπία βαθμοθηρίας που συναντάμε συχνά και μας δίνουν την αίσθηση ότι επιλέγουν σχολές που «ανταποκρίνονται» στις επιδόσεις τους», αναλύει η κ. Καππάτου. Σημαντικό ρόλο στην επιλογή ζωής που καλείται να πάρει ένα παιδί διαδραματίζει και ο τρόπος που αντιλαμβάνεται την μάθηση. «Η συνεχής πίεση των γονιών για υψηλές επιδόσεις στο σχολείο δημιουργούν μian αίσθηση αποστροφής των παιδιών στη γνώση», εξηγεί η κ. Καππάτου. Το όνειρο κάθε γονιού είναι να δει το παιδί του με πτυχίο, γεγονός το οποίο φυσικά είναι αδύνατο να συμβεί σε όλους, σύμφωνα με την κ. Καππάτου. Το σχολείο θα πρέπει να καλλιεργεί την αγάπη για τη μάθηση ώστε, όταν έρθει η στιγμή της μεγάλης απόφασης, η επιλογή να γίνει με γνώμονα τις ικανότητες και τις επιθυμίες, όχι τις κοινωνικές επιταγές ή το κύρος που προσδίδει κάποιο επάγγελμα.

Κείμενο 2

Καλός υπάλληλος

Εισαγωγικό σημείωμα : Το παρακάτω κείμενο είναι ένα από «Τα πεζά της ωριμότητας» του Κωνσταντίνου Καρυωτάκη. Ο Καρυωτάκης έγραψε πολύ λίγα πεζά. Τα περισσότερα από αυτά γράφτηκαν τους τελευταίους έξι μήνες της ζωής του και δημοσιεύτηκαν μετά από τον θάνατό του (1928).

1. Είναι ένας αγαθός γεροντάκος. Έπειτα από τριάντα χρόνων υπηρεσία, έχει να διατρέξει όλους τους βαθμούς. Γραφεύς στο πρωτόκολλο.

2. Πάντα έκανε τη δουλειά του ευσυνείδητα, σχεδόν με κέφι. Σκυμμένος από το πρωί ως το βράδυ στο παρθενικό βιβλίο του, περνούσε τους αριθμούς και αντέγραφε τις περιλήψεις. Κάποτε, μετά την καταχώριση ενός εισερχομένου ή ενός εξερχομένου, ετράβαγε μια γραμμή που έβγαινε από την τελευταία στήλη και προχωρούσε προς το περιθώριο, έτσι σαν απόπειρα φυγής. Αυτή η ουρά δεν είχε θέση εκεί μέσα, όμως την τραβούσε βιαστικά, με πείσμα, θέλοντας να εκφράσει τον εαυτό του. Αν έσκυβε κανείς πάνω στην απλή και ίσια γραμμούλα, θα διάβαζε την ιστορία του καλού υπαλλήλου.

3. Νέος ακόμη, μπαίνοντας στην υπηρεσία, εχαιρέτησε με συγκαταβατικό χαμόγελο τους συναδέλφους του. Έτυχε να καθίσει σ' αυτή την καρέκλα. Κι έμεινε εκεί. Ήρθαν άλλοι αργότερα, έφυγαν, επέθαναν. Αυτός έμεινε εκεί. Οι προϊστάμενοί του τον θεωρούσαν απαραίτητο. Είχε αποκτήσει μια φοβερή, μοιραία ειδικότητα.

4. Ελάχιστα πρακτικός άνθρωπος. Τίμιος, ιδεολόγος. Μ' όλη τη φτωχική του εμφάνιση, είχε αξιώσεις ευπατρίδου 1. Ένα πρωί, επειδή ο Διευθυντής του τού μίλησε κάπως φιλικότερα, επήρε θάρρος, του απάντησε στον ενικό, εγέλασε μάλιστα ανοιχτόκαρδα και τόν' χτύπησε στον ώμο. Ο κύριος Διευθυντής τότε, μ' ένα παγωμένο βλέμμα, τον εκάρφωσε πάλι στη θέση του. Κι έμεινε εκεί.[...]

1 ευπατρίδης: πολίτης ανώτερης κοινωνικής τάξης.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

1ο υποερώτημα

Να αποδώσεις περιληπτικά σε 50-60 λέξεις τις απόψεις που διατυπώνει η αρθρογράφος στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 σε σχέση με τον τρόπο που οι νέοι επιλέγουν επάγγελμα.

(μονάδες 20)

2ο υποερώτημα

«Ουδείς ωστόσο μπορεί να κατηγορήσει από τα σχολεία, ενώ παράλληλα το γενικότερο κλίμα πρόσθετο βάρος.» (1η παράγραφος, Κείμενο 1)

Ποιος είναι ο ρόλος των υπογραμμισμένων λέξεων ως στοιχείων συνοχής (μονάδες 4); Ποια νοήματα συνδέουν μέσα στο συγκεκριμένο κείμενο (μονάδες 6);

(μονάδες 10)

3ο υποερώτημα

«Η συνεχής πίεση των γονιών για υψηλές επιδόσεις στο σχολείο δημιουργούν μια αίσθηση αποστροφής των παιδιών στη γνώση», εξηγεί η κ. Καππάτου (2η παράγραφος, Κείμενο 1). Να εξηγήσεις τον ρόλο των εισαγωγικών ως σημείου στίξης στο συγκεκριμένο χωρίο. Πώς εξυπηρετεί η χρήση τους την αρθρογράφο στο κειμενικό είδος που έχει επιλέξει; Τι υφολογικές συνέπειες θα είχε μια πιθανή απουσία τους;

(μονάδες 15)

4ο υποερώτημα

Ποιο είναι το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί στο κείμενο 1 και ποια η επικοινωνιακή λειτουργία που εξυπηρετεί;

(μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Β

Σε ένα άρθρο σας που θα δημοσιευθεί σε ηλεκτρονική εφημερίδα που εκδίδει το σχολείο σας αναλαμβάνετε να αναπτύξετε τα κυριότερα κριτήρια με τα οποία ένας νέος σήμερα επιλέγει επάγγελμα. Ποιο είναι το κυριότερο κριτήριο με το οποίο εσύ προσωπικά θα επιλέξεις το μελλοντικό σου επάγγελμα; (250-300 λέξεις)

(μονάδες 30)

ΘΕΜΑ Γ

Να περιγράψεις τις ψυχολογικές διακυμάνσεις από τις οποίες περνά ο «καλός υπάλληλος» του Κειμένου 2, τεκμηριώνοντας την απάντησή σου (μονάδες 10). Ποια συναισθήματα σου γεννά η ιστορία του και γιατί (μονάδες 5); Να καταγράψεις τις απόψεις σου σε 100-150 λέξεις.

(μονάδες 15)

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ Β ΛΥΚΕΙΟΥ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

ΘΕΜΑ Α

1ο υποερώτημα (μονάδες 20)

Ενδεικτική πύκνωση (58 λέξεις):

Η αρθρογράφος, αναφερόμενη στους τρόπους επιλογής επαγγέλματος από τους νέους, επισημαίνει την προτίμησή τους στα κορεσμένα, αλλά καταξιωμένα. Διευκρινίζει βέβαια ότι η επιλογή τους γίνεται χωρίς οργανωμένη σχολική καθοδήγηση και υπό το βάρος μιας ευρύτερης επαγγελματικής αβεβαιότητας. Τέλος, φαίνεται να συμφωνεί με τους ειδικούς ως προς την επιρροή της ωριμότητας, του χαρακτήρα και της οικογένειας στην τελική επιλογή.

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι δύο υπογραμμισμένες λέξεις είναι διαρθρωτικές. Με την παρουσία τους συμβάλλουν στη συνοχή του κειμένου, δηλαδή στη γλωσσική του αλληλουχία, ενώ μέσω του νοήματος που εκφράζουν ενισχύουν τη συνεκτικότητα, δηλαδή τη νοηματική αλληλουχία. Ειδικότερα:

- Το «**ωστόσο**» ως γλωσσικό στοιχείο συνοχής δηλώνει αντίθεση. Στην προκείμενη περίπτωση η συντάκτρια, αφού έχει επισημάνει στην προηγούμενη περίοδο λόγοι ότι οι περισσότεροι απόφοιτοι Λυκείου επιδιώκουν ως πρώτη επιλογή σπουδών επαγγέλματα καταξιωμένα μεν, αλλά με περιορισμένη επαγγελματική αποκατάσταση, τονίζει αντιθετικά ότι η επιλογή ενός κορεσμένου επαγγέλματος από τους νέους δεν είναι σωστό να συνεπάγεται μια κατηγορία σε βάρος τους ότι έκαναν μια μη συνετή επιλογή. Τη θέση αυτή την αιτιολογεί στη συνέχεια επικαλούμενη δύο λόγους, εκ των οποίων ο ένας είναι το γεγονός ότι οι μαθητές δεν έχουν λάβει μια επίσημη επαγγελματική καθοδήγηση μέσα στα σχολεία τους.
- Προκειμένου να προσθέσει και μια δεύτερη αιτία, η συντάκτρια χρησιμοποιεί στο σημείο αυτό το «**παράλληλα**», το οποίο ως γλωσσικός δείκτης δηλώνει προσθήκη νοήματος. Πιο συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι η δυσκολία των παιδιών να κάνουν εύστοχες επαγγελματικές επιλογές σχετίζεται επιπλέον και με τη γενική αβεβαιότητα που παρατηρείται στην κοινωνία σε σχέση με την επαγγελματική αποκατάσταση.

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στο συγκεκριμένο χωρίο τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της αυτούσιας μεταφοράς μέσα στο κείμενο των όσων έχει υποστηρίξει μια ειδικός στο προς διερεύνηση θέμα, η ψυχολόγος-παιδοψυχολόγος Αλεξάνδρα Καππάτου, αναφορικά με την αρνητική επιρροή που ασκούν οι βαθμολογικές απαιτήσεις των γονιών στη σχέση που αναπτύσσουν τα παιδιά τους με τη γνώση. Η σχέση αυτή συγκαταλέγεται στους παράγοντες που επηρεάζουν τους νέους στην επαγγελματική τους επιλογή (θέμα κειμένου). Είναι γεγονός ότι η συντάκτρια έχει αφιερώσει ένα μεγάλο μέρος του άρθρου της στις απόψεις της συγκεκριμένης επιστήμονας, είτε εντός είτε εκτός εισαγωγικών. Ειδικά στην πρώτη περίπτωση, όπως εδώ, το αναγνωστικό κοινό εστιάζει την προσοχή του στο συγκεκριμένο χωρίο και πληροφορείται τις απόψεις της «**αυθεντίας**» με άμεσο τρόπο.

Η απουσία εισαγωγικών σηματοδοτεί τη μετάβαση στον πλάγιο λόγο και συνεπάγεται την απώλεια της ζωντάνιας, καθώς και την υιοθέτηση ενός ύφους πιο πεζού και εκ των πραγμάτων λιγότερο ενδιαφέροντος. Η εναλλαγή ωστόσο ευθέως και πλάγιου λόγου, την οποία έχει επιτύχει εδώ η συντάκτρια, σπάει την υφολογική μονοτονία του κειμένου και κρατάει το ενδιαφέρον του αναγνώστη ζωντανό.

Ειδικά βέβαια σε ένα δημοσιογραφικό άρθρο, όπως είναι το συγκεκριμένο κείμενο, πέραν της υφολογικής ποικιλίας, η αυτούσια παράθεση μέσα σε εισαγωγικά της άποψης κάποιου –κατεξοχήν όταν αυτή διατυπώνεται από μία «αυθεντία» στο θέμα– συνιστά ένα «ξένο σχόλιο» που ενισχύει την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία των θέσεων του συντάκτη, στοιχείο που εν προκειμένω η αρθρογράφος φαίνεται να έχει επιτύχει σε μεγάλο βαθμό.

4^ο υποερωτημα (μονάδες 10)

Το ρηματικό πρόσωπο που κυριαρχεί το κείμενο 1 είναι το γ ρηματικό πρόσωπο . Με αυτό ο συγγραφέας του κειμένου προσδίδει αντικειμενικότητα στα γραφόμενα του , ουδετερότητα και αμεροληψία. Αποστασιοποιείται από τα γραφόμενά του και αφήνει τον αναγνώστη μόνος του να συνάγει συμπεράσματα για όσες απόψεις , ιδέες ,πληροφορίες του μεταδίδει .

ΘΕΜΑ Β (μονάδες 30)

Τίτλος : Κριτήρια επιλογής επαγγέλματος από τους νέους

Πρόλογος : Αναφορά στη

- σπουδαιότητα σωστής επιλογής επαγγέλματος
- στο γεγονός ότι η μελλοντική μας ζωή ενός νέου καθορίζεται από το επάγγελμα
- σε κάποιους από τους παράγοντες που επιδρούν στην επιλογή επαγγέλματος όπως για παράδειγμα η οικογένεια ή το σχολείο
- Σπουδαιότητα των κριτηρίων που ο νέος λαμβάνει υπόψη του για να επιλέξει επάγγελμα

Κυρίως θέμα – κριτήρια επιλογής επαγγέλματος :

- Οι οικονομικές απολαβές του επαγγέλματος
- Οι συνθήκες εργασίας
- Η κοινωνική καταξίωση που επιφέρει
- Το κοινωνικό περιβάλλον με τις αντιλήψεις που συχνά υιοθετεί και οι συναναστροφές του εφήβου συχνά λειτουργούν ως πρότυπα και ασκούν επίδραση .
- Οι τοπικές συνθήκες, η κοινωνική και οικονομική θέση του ατόμου δημιουργούν τις προϋποθέσεις για να ακολουθήσει μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατεύθυνση.
- Η οικογενειακή παράδοση. Το επάγγελμα του πατέρα, για παράδειγμα ,προωθεί την ενασχόληση του εφήβου με την οικογενειακή επιχείρηση, ώστε να διασφαλισθεί η αποκατάσταση του, να συνεχίσει την οικογενειακή παράδοση και να εξελιχθεί επαγγελματικά.

Β σκέλος :

Η επιλογή είναι προσωπική του κάθε μαθητή και μπορεί να αναπτυχτεί σε 1 ολοκληρωμένη παράγραφο

- **Επίλογος :** Η επαγγελματική επιλογή ουσιαστικά είναι επιλογή τρόπου ζωής, διότι από αυτή θα εξαρτηθούν ζητήματα , όπως ο τόπος κατοικίας, το κοινωνικό - πολιτιστικό περιβάλλον, οι οικονομικές απολαβές και δυνατότητες, η ψυχική ισορροπία, η προσωπική ικανοποίηση και αυτοπραγμάτωση. Οφείλουμε επομένως να δείξουμε την κατάλληλη σύνεση και ωριμότητα προκειμένου να επιλέξουμε σωστά το επάγγελμα μας

ΘΕΜΑ Γ (μονάδες 15)

Το κείμενο περιγράφει την επαγγελματική ζωή ενός ευσυνείδητου υπάλληλου γραφείου που μονότονα, επί τριάντα χρόνια, πρωτοκολλά έγγραφα. Ο ήρωας αυτός, παρότι «πάντα» έκανε τη δουλειά του «σχεδόν με κέφι», νιώθει εγκλωβισμένος σε αυτήν. Δραπετεύει όμως μόνο μεταφορικά, με μολυβιές που διαπερνούν τα πλαίσια του βιβλίου πρωτοκόλλησης «σαν απόπειρα φυγής». Θέλει «να εκφράσει τον εαυτό του», να αναδείξει τον αριστοκρατισμό του παρά τη φτώχεια του («είχε αξιώσεις ευπατρίδου»), ωστόσο αυτό που απολαμβάνει, καρφωμένος στην ίδια εργασιακή καρέκλα, είναι απλώς ο τίτλος του «καλού υπαλλήλου». Η ψυχολογική του συντριβή κορυφώνεται στη σκηνή με τον Διευθυντή. Θεωρώντας πως μια φιλική κουβέντα του ανωτέρου του μπορεί να μεταφραστεί σε εκδήλωση συμπάθειας, γεμάτος θάρρος «απαντά στον ενικό», «γελά ανοιχτόκαρδα», «τον χτυπά στον ώμο» και, για αυτά τα «τραγικά» εργασιακά λάθη, τιμωρείται. Ένα βλοσυρό βλέμμα τού παγώνει τον ψυχισμό και τον ξανακαθηλώνει στην ίδια θέση. Και μοιρολατρικά «έμεινε εκεί»...

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναφερθούν σε συναισθήματα λύπης και συμπόνιας προς τον ήρωα (για τη στασιμότητα στην οποία καθηλώθηκε πάρα τα όνειρά του και τη συναισθηματική του συντριβή) και αποστροφής προς τον Διευθυντή (για την υποτιμητική του στάση απέναντι σε έναν ευσυνείδητο υπάλληλο).